

Yttrande från Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Bakgrund

En före detta deltagare (härefter A) vid Solviks folkhögskola kontaktade den 7 maj 2023 Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR) för en anmälan av skolan. A har kompletterat den initiala anmälan under ärendets gång. Anmälan gäller klagomål på utbildningens innehåll samt skolans kommunikation inför beslut om avskiljning den 7 december 2022.

A är missnöjd med konstutbildningen som hen gick vid Solviks folkhögskola under höstterminen 2022. Skolan svarar att den kommer göra vissa justeringar i kursinnehåll och kursinformation men håller inte med om klagomålen i övrigt.

A uppger vidare att hen inte blev förvarnad om skolans beslut att avskilja A från studierna samt att A inte kände sig lyssnad på i de samtal som hölls med skolans personal. Skolan är av motsatt uppfattning och menar att den vid flera tillfällen har pratat med A om problemen i hens studie- och boendesituation.

A har framfört aktuella klagomål till både rektor och styrelseordföranden och båda har svarat att de står bakom de åtgärder som vidtagits och de beslut som fattats för A.

I detta yttrande kommer FSR ta ställning till A:s synpunkter på utbildningens innehåll och upplägg i förhållandet till vad som utlovats samt folkhögskolans kommunikation med A inför beslut om avskiljning i förhållande till folkhögskolans studeranderättsliga ordning.

Anmälares och folkhögskolans redogörelser

Utbildningen

A anger att skolan inte lärde ut grundläggande kunskaper i de olika teknikerna utan att deltagarna fick lära sig själva efter introduktion i något moment. A fick inte den feedback hen behövde och skolan diskuterade inte A:s individuella mål med utbildningen.

Av skolans underlag framgår att A har fått information om utbildningens upplägg på "Konstlinjen Classic". I informationen redogörs bland annat för folkhögskolans mål med utbildningen och vilka ämnen som berörs under utbildningen.

Angående de klagomål som A har haft kring utbildningen menar skolan att den har tagit till sig av en del synpunkter både avseende innehåll och information kring utbildningen. Skolan påpekar att det inte ges några löften om vad utbildningen ska innehålla och att A dessutom inte gick klart hela utbildningen.

Kommunikation inför beslut om avskiljning

A framför att det var oklart för A att hen skulle bli avskild fram till att det redan var beslutat. A upplevde inte att hen blev förvarnad om detta vilket gjorde att A kände sig stressad och reagerade som hen gjorde. Att skolan ska ha förvarnat om beslutet var inte tydligt för A. När klassföreståndaren berättade om beslutet för A var det redan bestämt och A menar att hen inte fick delta i diskussionerna som föregick. I de möten med skolans personal som A deltog i kände hen sig inte lyssnad på.

Skolan uppger att den har försökt kommunicera med A och gjort allt för att det ska fungera så bra som möjligt för A och andra deltagare. När A lämnade har skolan raderat konversationerna med A. Skolan redogör istället för vad som hände fram till beslutet om avskiljning samt hur kommunikationen sett ut. I den redogörelsen framgår att det under tidig höst uppstod problem kring A:s boendesituation och att en åtgärdsplan upprättades. Liknande problem uppstod även på skolan och flera samtal hölls med A om varför dessa problem uppstod. Den huvudsakliga kommunikationen skedde genom klassföreståndaren eftersom kommunikationen mellan A och rektor upplevdes svår. Enligt klassföreståndaren ställdes tydliga krav på A, vilka ageranden som behövde upphöra för att A skulle kunna fortsätta utbildningen. Skolan

menar att vissa beteenden fortsatte och andra nya oönskade beteenden uppstod. Utöver de veckovisa samtal som klassföreståndaren hade med A hölls kontakt via e-post.

A var inblandad i en incident den 20 november och därefter hade klassföreståndaren flera samtal med A. Klassföreståndaren berättade i samtalen att skolan har försökt tillmötesgå A på olika sätt men att varken boendesituationen eller studiesituationen fungerar. A svarade att hen inte vill sluta på skolan. Veckan därpå hölls ytterligare ett samtal med A som informerades om att hen inte kommer kunna fortsätta studierna efter jul. A fick även besked i pappersformat.

I ett brev till A, daterat den 7 december 2022, anger rektorn att A:s studier och internatplats avslutas den 22 december eftersom varken studiesituationen eller boendesituationen fungerar. För motivering hänvisas till en bilaga, vilken innehåller en motivering från klassföreståndaren.

Folkhögskolans studeranderättsliga regelverk

I folkhögskolans studeranderätt under avsnittet ”Disciplinära åtgärder” framhålls vikten av att den studerande är på skolan för att bedriva studier. Om det finns skäl att ifrågasätta detta är tidsbegränsad avstängning och avskiljande möjliga disciplinära åtgärder. I avsnittet anges att varje enskilt fall prövas mot policydokumenten och här exemplifieras olika grunder för avstängning/avskiljning. Beroende på handlingarnas art och omfattning avgör skolledningen om varningar ska lämnas eller om avstängning/avskiljning sker omgående. Slutligen anges att alla disciplinära åtgärder dokumenteras. Under avsnittet ”Deltagarinflytande och studeranderätt” anges vidare att deltagaren har möjlighet att vända sig till styrelsen eller FSR om deltagaren inte är nöjd med hur skolan har hanterat en viss situation.

Bedömning

FSR gör en bedömning av A:s synpunkter på utbildningens innehåll och upplägg i förhållandet till vad som utlovats samt folkhögskolans kommunikation med A inför beslut om avskiljning. FSR bedömer hur folkhögskolan har hanterat dessa frågor utifrån sin studeranderättsliga ordning. FSR kommer avslutningsvis kommentera några delar i skolans studeranderättsliga ordning. FSR bedömer inte de aspekter av ärendet som rör A:s boendesituation eller frågor om stöd och eventuell bristande tillgänglighet. Det senare är en fråga som Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över.

Utbildningen

Enligt FSR framkommer sammantaget att utbildningen som A gick motsvarade vad som kunde förväntas enligt den kursinformation som gavs innan utbildningsstart. FSR ser positivt på att skolan tar till sig av vissa delar i A:s klagomål i syfte att förbättra utbildningens innehåll samt informationen kring utbildningen.

Kommunikation inför beslut om avskiljning

FSR vill inledningsvis framhålla följande. Skolan har lämnat in redogörelser från såväl rektor som klassföreståndare kring vad som har hänt i ärendet. Deras olika redogörelser, i kombination med bristande dokumentation av hur kommunikationen har sett ut, ger FSR en något oklar bild av ärendet.

När det gäller skolans kommunikation inför beslutet om avskiljning kan FSR konstatera att den studeranderättsliga ordningen inte ger något närmare stöd i frågan då den inte föreskriver hur kommunikation ska ske vid disciplinära åtgärder. FSR vill dock betona vikten av att vara tydlig i sin kommunikation kring disciplinära åtgärder och att dokumentera dessa. Förutom att disciplinära åtgärder måste ha stöd i den studeranderättsliga ordningen bör åtgärden kommuniceras skriftligen även om informationen med fördel kompletteras med ett samtal. Det gäller även eventuella varningar om exempelvis avskiljning.

Skolan menar att den har upprättat åtgärdsplan och haft många samtal med A och att det genom dessa samtal har gjorts tydligt vilka beteenden som måste upphöra för att A ska kunna fortsätta på skolan. FSR ifrågasätter inte att skolan har gjort många ansträngningar, både i

kommunikation med A och genom faktiska åtgärder, för att A ska få en bra studiesituation.

I den åtgärdsplan som upprättades i aktuellt ärende är det dock inte tydligt om den relaterar till både studierna och internatet, hur och när den skulle följas upp eller vad som skulle bli konsekvensen om A inte följde den. Enligt FSR är det svårt att uppfatta den som en varning om avskiljande från studierna. Det framgår inte i redogörelserna till FSR att skolan kommunicerade vad som kunde bli den faktiska konsekvensen om de oönskade beteendena inte upphörde, nämligen avskiljning. Mot denna bakgrund har FSR förståelse för att A kände sig överrumplad av beslutet.

FSR noterar att det av skolans studeranderätt framgår att disciplinära beslut ska dokumenteras. Samtidigt har skolan raderat viss kommunikation mellan skolan och A. Det är enligt FSR rimligt att skolan dokumenterar och bevarar relevant kommunikation som skett mellan skola och deltagare inför en disciplinär åtgärd, i vart fall för en begränsad tid efter att deltagaren har slutat. Det bör ingå i skolans rutiner för hur studerandeuppgifter, beslut och handlingar bevaras och gallras. Detta är särskilt viktigt för deltagarens studeranderättsliga ställning, exempelvis när deltagaren har framfört klagomål mot skolan.

Det som förstärker bilden av en otydlig kommunikation är att beslutet om avskiljande inte innehåller en tydlig motivering med koppling till studeranderätten. I motiveringen till beslutet framstår det som att det är behovet av mer handledning och A:s mående som utgör grunder för avskiljning, grunder som inte har stöd i den studeranderättsliga ordningen. FSR noterar även att beslutet saknar information om hur A ska gå till väga för att överklaga beslutet.

Studeranderättslig ordning

Även om utgångspunkten för FSR är att bedöma om folkhögskolan har följt sin studeranderätt vill FSR ändå påpeka vissa brister i densamma.

I skolans studeranderätt som presenterades inledningsvis i ärendet finns exempel och utgångspunkter för hantering av disciplinära åtgärder under avsnitt "Avstängning och avskiljande från studier". Enligt FSR framstår det som godtyckligt vad som kan leda till disciplinära åtgärder och när de olika åtgärderna kan komma ifråga. Det finns inte heller någon information om hur ett överklagande går till annat än en skrivning under avsnitt "Deltagarinflytande och studeranderätt" om att den

studerande, vid konflikt, kan vända sig till styrelsens ordförande eller direkt till FSR.

Enligt FSR bör rollfördelningen rektor, styrelse och FSR framgå tydligare eftersom det är skolans ansvar, i första hand rektor och i andra hand styrelse, att hantera studeranderättsliga ärenden. Om deltagaren inte är nöjd efter denna hantering finns möjlighet att göra en anmälan till FSR.

Skolan har under ärendets handläggning inkommit med ett nytt policydokument med delvis andra skrivningar kring disciplinära åtgärder. FSR noterar att här görs vissa förtydliganden vad gäller innebörden av olika åtgärder och grunder. Dock sammanblandas grunder för att vidta disciplinära åtgärder på skolan med grunder för avhysning från internatet. Enligt FSR är denna sammanblandning olämplig då det i hyresrelationen mellan skolan och deltagaren finns hyresrättsliga begränsningar kring vad som kan leda till förverkande av hyresavtalet (se 12 kap. 42 § jordabalken [1970:994]). Om en deltagare missköter sig på internatet kan denna misskötsel rimligtvis inte ligga till grund för disciplinär åtgärd avseende studierna om dessa inte missköts. Vissa grunder kan dock sammanfalla. Det är enligt FSR helt i sin ordning att begränsa hyresavtalet till studietiden men det är inte samma sak som att låta grunder för avstängning och avskiljande även gälla avhysning och tvärtom.

FSR vill slutligen kommentera grunden för disciplinär åtgärd som i det nya policydokumentet benämns ”vid svår psykisk ohälsa som innebär risk för deltagaren själv eller andra personer på skolan”. Eftersom det är deltagarens agerande eller avsaknad av agerande som kan leda till disciplinära åtgärder anser FSR att begreppet ”psykisk ohälsa” är överflödigt och olämplig i sammanhanget. Den situation som avses kan omfattas av formuleringen även om begreppet utelämnas.

Det är enligt FSR mycket positivt att skolan i det nya policydokumentet har skapat en arbetsgång för disciplinära åtgärder, även om den verkar begränsa sig till en händelse av avstängning. I detta sammanhang vill FSR återigen framhålla vikten av att dokumentera under arbetsgången och att vara transparent med deltagaren kring vilka åtgärder som vidtas.

Rekommendationer

FSR rekommenderar Solviks folkhögskola att:

- Kommuniera disciplinära åtgärder (varning, avstängning och avskiljning) och grunder skriftligen med stöd i den studeranderättsliga ordningen
- Dokumentera och bevara relevant kommunikation angående disciplinära åtgärder, åtminstone ett år efter att den disciplinära åtgärden har vidtagits
- I den studeranderättsliga ordningen, särskilja grunder och disciplinära åtgärder avseende studier från grunder och åtgärder som berör internatet
- I den studeranderättsliga ordningen, tydliggöra rollfördelningen rektor, styrelse och FSR

Detta yttrande har beslutats av Christian Edling (ordförande), Daniel Lakso (RIO), Nanna Nilsson (SKR), Mina Pakferat (studeranderepresentant) och Isabelle Hedin (studeranderepresentant). Föredragande har varit Amanda Zabielski (Folkbildningsrådet).

För Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Christian Edling

Amanda Zabielski